

2600

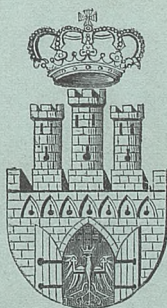
7773

KONGREGACYA KUPIECKA STOŁ. KRÓL. M. KRAKOWA

ZALOŻONA ZA PANOWANIA WŁAD. JAGIELŁY, KRÓLA POLSKIEGO, W R. 1410
PRZEZ JERZEGO MORSTEINA, KUPCA I RAJCĘ KRAKOWSKIEGO.

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI RADY KONGREGACYI KUPIECKIEJ

ZA ROK 1911

ODBITO W DRUKARNI „CZASU” W KRAKOWIE

1912

SPRING 1918

CHICAGO

YEAR

UNIVERSITY OF CHICAGO

NO. 1

UNIVERSITY OF CHICAGO

1918

2773

KONGREGACYA KUPIECKA STOŁ. KRÓL. M. KRAKOWA

ZALOŻONA ZA PANOWANIA WŁAD. JAGIELŁY, KRÓŁA POLSKIEGO, W R. 1410
PRZEZ JERZEGO MORSTEINA, KUPCA I RAJCĘ KRAKOWSKIEGO.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

RADY

KONGREGACYI KUPIECKIEJ

ZA ROK 1911

ODBITO W Drukarni „CZASU” W KRAKOWIE

1912

BIURO KONGREGACYI KUPIECKIEJ:
ULICA RADZIWIŁŁOWSKA L. 25, II P.

otwarte codziennie od godziny 3—5 popołudniu,
z wyjątkiem niedziel i świąt.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

RADY KONGREGACYI KUPIECKIEJ

ZA ROK 1911.

Na podstawie § 25. statutu Ogólne Zgromadzenie Kongregacyi kupieckiej w dniu 29. października 1911 r. wybrało :

1. **Starszym:** Dra HENRYKA SZARSKIEGO, I. Wice-prezydenta miasta.

2. **Podstarszym:** AUGUSTA POREBSKIEGO, radcę miejskiego i radcę cesarskiego.

3. **Podskarbin:** WIKTORA SUSKIEGO, radcę cesarskiego i radcę miejskiego.

Radcami Kongregacyi:

4. ALEKSANDRA ADELMANNA.

5. MARCELEGO DUTKIEWICZA.

6. JANA KANTEGO FEDEROWICZA, posła na Sejm krajowy i radcę miejskiego.

7. ANTONIEGO GRALEWSKIEGO.

8. JÓZEFA JAWORNICKIEGO, radcę miejskiego.

9. JANA KWIATKOWSKIEGO.

10. Dra WŁADYSŁAWA NIECIA, radcę rządu.

11. JÓZEFA RUDNICKIEGO.

12. LEONA SCHILLERA DE SCHILDENFELD, radcę cesarskiego.

13. ZENONA SKALSKIEGO.

Urząd prefekta Archikonfraternii kupieckiej przy kościele św. Barbary — w konsekwencji Uchwały Ogólnego Zgromadzenia z roku 1906, wcielającej fundusze Archikonfraternii do Funduszu żelaznego Kongregacyi — nie został obsadzony.

Nadto wybrani zostali:

Do Komisji kontrolującej:

1. FRANCISZEK MARTIN.
2. ADOLF RYGLICKI.

Delegatami do Kuratoryi Akademii handlowej

wybrała Rada Kongregacyi na posiedzeniu w dniu 15. listopada:

1. JÓZEFA JAWORNICKIEGO i
2. Dra WŁADYSŁAWA NIECIA, zas

**delegatem do Komisji egzaminacyjnej
na kursie handlowym przy szkole wydziałowej żeńskiej
św. Scholastyki:**

WIKTORA SUSKIEGO.

Komisję egzaminacyjną dla pomocników handlowych stanowi Rada Kongregacyi, która deleguje do egzaminu na pomocników handlowych dwóch członków Kongregacyi z odnośnych gałęzi handlu w myśl uchwały Rady z dnia 28. lutego 1903 roku.

W skład Komisji nadzorczej

Biura pośrednictwa pracy w zawodzie handlowym
weszli:

Jako Przewodniczący:

Dr HENRYK SZARSKI.

Jako członkowie :

1. MARCELI DUTKIEWICZ.
2. ANTONI GRALEWSKI.
3. JAN KANTY WENTZL.
4. JAN KWIATKOWSKI — oraz reprezentanci młodzieży handlowej.

Nowi członkowie Kongregacyi.

Na podstawie § 35 lit. k. statutu Rada Kongregacyi uchwałała przyjąć i wpisać w księgę kupiectwa krakowskiego, zjednoczonego w Kongregacyi, następujących kupców krakowskich :

1. JANA ARMÓŁOWICZA, urodzonego 16. stycznia 1865 r. w Krakowie, naczelnika Filii Banku krajowego ;

2. GABRYELA GRABOWSKIEGO, urodzonego dnia 17. marca 1877 r. w Trzemeśni (ks. Poznańskie), właściciela magazynu konfekcyi i nowości damskich w Rynku głównym ;

3. KAZIMIERZA DE HUËTA, urodzonego dnia 4-go czerwca 1883 r. w Dąbrowie, właściciela handlu towarów korzennych i delikatesów przy ulicy Floryańskiej ;

4. JÓZEFA MASSARA, urodzonego dn. 14. września 1867 roku w Stanisławowie, właściciela magazynu towarów bławatnych i konfekcyi dziecinnej przy ulicy Floryańskiej ;

5. CZESŁAWA ŚMIECHOWSKIEGO, urodzonego w roku 1869 w Pleszew (ks. Poznańskie), właściciela składu nafty w Małym Rynku ;

6. KONRADA ŚCIBOROWSKIEGO, urodzonego dnia 29. października 1874 w Sichowie (Król. Polskie), właściciela magazynu nowości damskich przy ul. Floryańskiej ;

7. JÓZEFA SOWIŃSKIEGO, urodzonego dnia 18-go maja 1881 roku w Tłustem, współwłaściciela handlu towarów korzennych i delikatesów p. f.: Marceli Dutkiewicz ;

8. KONSTANTEGO KORDAS WITKOWSKIEGO,
urodzonego dnia 13. maja 1877 w Żytomierzu, właściciela
składu przyborów kościelnych i artykułów dewocyjnych
przy Linii A-B.

Wystąpili z Kongregacyi:

1. Stanisław Birtus.
2. Jan Erker.
3. Dr Adam Prażmowski.
4. Emil Retinger.
5. Marya Madejska.

Zmarli:

6. Wacław Ciechanowski.
7. Henryk Schwarz.
8. Kazimierz Zajączkowski.

Członków Kongregacyi kupieckiej stoł. król. miasta Krakowa było:

w dniu 31. grudnia 1910 roku	99
w roku 1911 ubyło	8
przybyło	8
było zatem 31. grudnia 1911 r. członków	99

a to:

Członek honorowy:

1. Władysław Fischer, były Podstarszy Kongregacyi
kupieckiej i Prefekt Archikonfraternii przy kościele św.
Barbary.

Członkowie rzeczywiści:

2. Adelman Aleksander.
3. Angrabajtis Józef.
4. Armółowicz Jan.

5. Barberowski Ferdynand.
6. Barberski Jakób.
7. Becker Jan Bolesław.
8. Bilewski Władysław.
9. Bilikiewicz Bolesław.
10. Bochnak Władysław.
11. Chronowski Jaxa Eustachy.
12. Czarnek Władysław.
13. Dekorde Gabryel.
14. Dropiowski Jan Mieczysław.
15. Dutkiewicz Marcei.
16. Federowicz Jan Kanty.
17. Fenz Wilhelm.
18. Fischer Jan Józef.
19. Fischer Jan.
20. Frass Antoni.
21. Fritsch Herman.
22. Froncz Anastazy.
23. Gawlas Wincenty.
24. Godzicki Jan.
25. Grabowski Gabryel.
26. Gralewski Antoni.
27. Grodzki Feliks.
28. Grosse Juliusz starszy.
29. Grosse Juliusz młodszy.
30. Halski Ludwik.
31. Hanke Józef.
32. Huêt Kazimierz.
33. Jadowski Piotr.
34. Jawornicki Józef.
35. Janeczek Wacław.
36. Karliński Stanisław.
37. Kuczmierczyk Józef.
38. Kuleczyński Zygmunt.
39. Kurkiewicz Julian.

40. Kusz Ferdynand.
41. Kwiatkowski Jan.
42. Launer Władysław Edward.
43. Lazar Ludwik.
44. Lenert Franciszek.
45. Leśniowski Waleryan.
46. Lisowski Karol.
47. Lisowski Kazimierz.
48. Lisowski Lubicz Agenor.
49. Macharski Franciszek.
50. Mackiewicz Łukasz.
51. Martin Franciszek.
52. Massar Józef.
53. Mildner Konstanty.
54. Dr Nieć Władysław.
55. Niesiołowski Kazimierz.
56. Nikiel Stanisław.
57. Nodzeński Michał.
58. Olszowski Wojciech.
59. Porębski August.
60. Raczyński August.
61. Rajal Franciszek.
62. Reim Gustaw.
63. Ripper Hugo.
64. Rudnicki Józef.
65. Ryglicki Adolf.
66. Skalski Zenon.
67. Skórczewski Adolf.
68. Skórczewski Władysław.
69. Ściborowski Konrad.
70. Ślimakowski Zygmunt.
71. Smidowicz Eugeniusz.
72. Śmiechowski Czesław.
73. Sobolewski Ignacy.
74. Sowiński Józef.

75. Stachowicz Stanisław.
76. Suski Wiktor.
77. Sykutowski Leon.
78. Schiller Leon de Schildenfeld.
79. Schwarz Leon.
80. Dr Szarski Henryk.
81. Szczurkowski Cyprian.
82. Tomaszewski Jan (syn Władysława).
83. Weber Ludwik.
84. Wentzl Jan Kanty.
85. Wieczorek Zygmunt.
86. Wierzejski Bolesław.
87. Witkowski Kordas Konstanty.
88. Zajączkowski Władysław.
89. Zajączek Franciszek.
90. Zeltt Antoni.
91. Zdanowicz Zdzisław.
92. Ziembicki Zygmunt.
93. Zimler Jan.

Członkowie uczestnicy :

94. Adelmannowa Helena.
95. Barberowska Karolina.
96. Bielakowa Emilia.
97. Hildowa Amalia.
98. Krupińska Helena.

Członek nieczynny:

99. Goebel Stanisław.

Pomocnicy (Subjekci) handlowi.

Wyzwoleni i wciągnięci zostali w roku 1911 do księgi pomocników (subjektów) handlowych praktykanci handlowi z następujących działów handlu :

1. Maksymilian Śliwa, lat 19, z działu galanteryjno-papierowego.
2. Władysław Wyrwiak, lat 19, z działu kolonialnego.
3. Bolesław Michalec, lat 19, z działu korzenno-śniad.
4. Karol Szczepanik, lat 21, z działu kolonialnego.
5. Franciszek Smaś, lat 17, z działu kolonialnego.
6. Antoni Gross, lat 19, z działu kolonialnego.
7. Jan Wilczyński, lat 34, z działu galanteryjno-papierowego.
8. Leon Lesiecki, lat 18, z działu korzennego.
9. Hieronim Delekta, lat 18, z działu korzennego.
10. Tadeusz Kuzak, lat 19, z działu kolonialnego.
11. Stanisław Józef Sierosławski, lat 19, z działu korzennego.
12. Włodzimierz Pyzik, lat 20, z działu korzennego.
13. Józef Kalasanty Krupka, lat 19, z działu papierowo-galanteryjnego.
14. Franciszek Nadarzyński, lat 19, z działu kolonialnego.
15. Adam Pasterczyk, lat 19, z działu kolonialnego.
16. Henryk Cześnikiewicz, lat 18, z działu galanteryjno-papierowego.
17. Roman Kalczyński, lat 18, z działu galanteryjno-papierowego.

Wymienieni powyż pomocnicy handlowi otrzymali z Kongregacyi kupieckiej na podstawie orzeczenia Komisji egzaminacyjnej dyplomy (świadectwa) wyzwolin.

Praktykanci handlowi.

Do księgi uczniów (praktykantów) handlowych wpisano w roku 1911 uczniów 18, z tych:

z działu korzennego i kolonialnego . . .	13
z działu żelaznego	1
z działu galanteryjno-papierowego . . .	4

Posiedzenia i Komisye.

W ciągu roku 1911 odbyły się 2 Ogólne Zgromadzenia członków dnia 2. kwietnia i 29. października; 6. posiedzeń Rady Kongregacyi: dnia 23. stycznia, 10. marca, 13. maja, 15. i 25. listopada i 12. grudnia.

Do dziennika podawczego weszło w r. 1911 spraw 163.

Sprawozdanie komisji kontrolującej

złożone Ogólnemu Zgromadzeniu

Członków Kongregacji kupieckiej stoł. król. m. Krakowa
na posiedzeniu w dniu 31. marca 1912 r.

Komisja kontrolująca przeprowadziła ścisłą rewizję kasy, funduszów i ksiąg kasowych Kongregacji kupieckiej stoł. król. m. Krakowa, przeglądnęła poszczególne rachunki i konta, zbadała zamknięcie rachunków za rok 1911, a znalazłszy kasę i fundusze w należyтым porządku i stan ich zgodny z odnośnemi księgami, przedstawia Ogólnemu Zgromadzeniu do uchwały wnioszek:

„Ogólne Zgromadzenie przyjmuje do wiadomości zamknięcie rachunków Kongregacji kupieckiej stoł. król. miasta Krakowa za rok 1911. do wiadomości, zatwierdza je i udziela podskarbiemu absolutorium“.

Kraków, dnia 31. marca 1912.

Adolf Ryglicki

sprawozdawca komisji kontrolującej.

Stan funduszków Kongregacji kupieckiej z dniem 31. grudnia 1911 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość nominalna	
	K.	h.
Fundusz żelazny:		
4 ⁰ / ₀ Pożyczka krajowa	8.300	—
4 ⁰ / ₀ Listy zastawne Banku krajowego	28.600	—
4 ⁰ / ₀ Listy zastawne Tow. kredyt. Ziemskiego	11.000	—
Lokacja hipoteczna na realności L. 119, Dz. III	10.000	—
Ogółem	57.900	—
Fundusz rezerwowy:		
Książeczka wkładowa Banku krajowego L. 2648	752	68
Procent za rok 1911	22	97
Ogółem	775	65
Fundusz jubileuszowy:		
Książeczka wkładowa Banku krajowego L. 2649	377	10
Procent za rok 1911	15	22
Książeczka wkładowa Kasy Oszczędności miasta Krakowa L. 274.359	1947	49
Procent za rok 1911	78	66
Ogółem	2418	47

Kraków, dnia 31. grudnia 1911 roku.

Starszy Kongregacji kupieckiej:

Dr Henryk Szarski.

Podskarbi Kongregacji kupieckiej:

Wiktor Suski.

Członkowie komisji kontrolującej:

Adolf Ryglicki

Franciszek Martin.

Zamknięcie funduszu obrotowego za rok 1911.

PRZYCHÓD		ROZCHÓD	
L. p.	K.	L. p.	K.
1. Pozostałość kasowa z r. 1910 . .	632	1. Zapomogi	590
2. Kupony od papierów wartościowych	1.909	2. Subwencye: Akademia handl. 1000	—
3. Procent od sumy zainpot. na realności l. sp. 119, Dz. III	450	3. „Kupiec polski” 200	—
4. Wpisowe członków	250	4. Kursa niedzielne 300	1.500
5. Wkładki członków	1.802	5. Utrzymanie biura Kongregacyi kup.	1.123
6. Opłaty uczniów i wyzwołn pomocników	98	6. Utrzymanie biura pośredn. pracy .	343
7. Subwencya Izby na kursa niedzielne	300	7. Podatek ekwiwalentowy	114
8. Za wylosowany los krakowski . .	55	8. Reprezentacya	120
9. Różnica ze sprzedaży wylosowanego papieru wartościowego . .	15	9. Wydatki kancelaryjne łącznie z kosztami druku sprawozdania i opisu uroczystości jubileusz. za r. 1910	1.015
10. Procent od funduszu bieżącego . .	53	10. Zakupno 4 ⁰ / ₀ listu zast. Banku kraj. dla funduszu żelaznego	94
Ogółem	5.566	11. Pozostałość na rok 1912	665
		Ogółem	5.566
			83

Kraków, dnia 31 grudnia 1911 roku.

Komisya kontrolująca :
Franciszek Martin. Adolf Ryglicki.

Starszy Kongregacyi kupieckiej :
Dr Henryk Szarski.

Podskarbi :
R. c. Włklor Suski.

SPRAWOZDANIE

Biura pośrednictwa pracy w zawodzie handlowym przy Kongregacyi kupieckiej za rok 1911.

I. Zgłoszeń firm o dostarczenie pomocników różnych kategorii:

z roku 1910 pozostało	8	
wpłynęło w roku 1911	80	88
wycofano	48	
dostarczono pomocników firmom	35	83
pozostało 31 grudnia 1911 r. zgłoszeń . . .		5

II. Zgłoszeń firm o dostarczenie uczniów:

z roku 1910 pozostało	27	
wpłynęło w roku 1911	62	89
wycofano	44	
dostarczono firmom uczniów	34	78
pozostało 31 grudnia 1911 r. zgłoszeń . . .		11

III. Zgłoszeń pomocników różnej kategorii o posady:

z roku 1910 pozostało	66	
wpłynęło w roku 1911	177	243
wycofano	190	
umieszczono pomocników	35	225
pozostało 31 grudnia 1911 r. zgłoszeń . . .		18

IV. Zgłoszeń praktykantów (uczniów) o umieszczenie :

pozostało z roku 1910	32	
wpłynęło w roku 1911	76	108
wycofano	62	
umieszczono	34	96
pozostało 31 grudnia 1911 r. zgłoszeń . .		12

Ogółem wpłynęło wszystkich zgłoszeń		
w roku 1911	395	
pozostało z roku 1910	133	528
wycofano	344	
załatwiono ze skutkiem	138	482
pozostało 31 grudnia 1911 w ewidencji		
zgłoszeń		46

W ciągu 8-letniego istnienia biura pośrednictwa t. j. od 1 lutego 1904 do 31 grudnia 1911 r. na 2820 zgłoszeń załatwiono ze skutkiem pomyślnym 1334. W biurze przyjęto w r. 1911 zgłaszających się po informacye stron około 1200.

Umieszczenie uczniów napotyka zazwyczaj na trudności z powodu małego wykształcenia i przekroczonych lat 16, a nadto z tego względu, że uczniów z Krakowa i najbliższej okolicy kupcy miejscowi nie przyjmują, a uczniowie ci do praktyki poza Kraków idą niechętnie.

Rozwój biura tamuje personal pomocników handlowych o coraz mniej dobrych kwalifikacyach i z każdym miesiącem szczuplejący zastęp uczniów, mających zamiar poświęcić się zawodowi kupieckiemu.

Najwięcej zgłoszeń pomocników i kupców jest z działu kolonialnego ; personal żeński z pośrednictwa biura zupełnie nie korzysta, zgłoszenia te są coraz rzadsze.

Utrzymanie biura pośrednictwa pracy w roku 1911
kosztowało K 620·57
ponieważ dochód z biura wynosił K 277·—
niedobór K 343·57
pokryła Kongregacya kupiecka.

Większa kwota niedoboru da się usprawiedliwić tem,
że na ciężar biura przeniesiono część płacy sekretarza
w kwocie K 480·— rocznie.

**Protokół odbytej dnia 12 marca 1912 r. rewizyi
biura pośrednictwa pracy.**

Komisya nadzorcza przeprowadziła 12 marca 1912 r.
rewizyę ksiąg i kasy biura pośrednictwa pracy przy
Kongregacyi kupieckiej i znalazła:

1. Księgi służące do prowadzenia ewidencji zgłoszeń
kupców, pomocników i uczniów w porządku, przyczem
uwzględniono życzenia Komisyi, wyrażone w roku ubie-
głym w kierunku większej przejrzystości.
2. Książkę kasową z pływami i wydatkami zupełnie
zgodną i prowadzoną należycie.

Radcy Kongregacyi kupieckiej:

Jan Kwiatkowski. Antoni Gralewski. Marcei Dutkiewicz.

Wiadomości doszły do Kongregacyi kupieckiej o zamierzonej akcyi Rządu względem polepszenia bytu urzędników przez uprzywilejowanie i subwencyonowanie konsumów urzędniczych spowodowały Radę do wniesienia imieniem polsko-chrześcijańskiego kupiectwa krakowskiego za przykładem związku czeskich gremiów kupieckich w Pradze memoriału do Prezydium Koła polskiego w Wiedniu.

W memoryale tym wystąpiła Rada przeciw takiej akcyi Państwa, któraby jednej warstwie społecznej chciała nadać przywileje ze szkodą innych warstw, a któraby przedewszystkiem kupcom utrudniła lub uniemożliwiła zdrową konkurencyę.

Również Rada Kongregacyi kupieckiej wystąpiła w tym samym memoryale przeciw kartelowaniu ważnych gałęzi wielkiego przemysłu i handlu, które powoduje drożyznę, utrudnia zarobkowanie, wyzyskuje starszych i stwarza klasę uprzywilejowaną, przeciw której walczyć zwykłym kupcom jest bardzo trudno.

Przedstawiwszy wiele ważnych powodów, Rada Kongregacyi żywi nadzieję, że Koło polskie przy rewizyi ustawy kartelowej i wobec wniosków i przedłożeń względem przyznania przywilejów dla związków współdzielczych, weźmie kupiectwo polskie w obronę przez zajęcie stanowiska, odpowiadającego słusznym żądaniom kupców.

Na wniosek radcy Kongregacyi Marceliego Dutkiewicza uchwalila Rada Kongregacyi kupieckiej celem obrony dzialu handlowego spirytusami wyslac pismo do Dyrekcyi Filii c. k. uprzyw. Austr. Zakladu kredytowego dla handlu i przemyslu we Lwowie, w ktorem wytknela za dlugie postepowanie oddzialu spirytusowego przy zalatwianiu zamowien towaru, pozbawienie kupca prawa wyboru rafineryi; uciagzliwosc dla kupca z powodu platnosci rachunkow za 10 dni, ktore winny byc platne przynajmniej w przeciagu dni 30, a nawet dni 60 za oplata odsetek, a nadto zazadala Rada w piśmie tem, by o zdolnosci kredytowej kupca decydowala miejscowa instytucja finansowa, ktoraby rownoczesnie zalatwiala inkasso. W odpowiedzi na to pismo oswiadczyła Dyrekcyja filii, ze zwloki w zalatwianiu zamowien bedzie sie starala w przyszlosci unikać, ze chętnie przyzna kupcowi wybór rafineryi, która kupiec winien przy zamowieniu wskazać, co do platnosci rachunkow przyznala Dyrekcyja zwloke, a to dla kupcow krakowskich do dni 30, za oplata odsetek po uplywie dni 10 o $1\frac{1}{2}\%$ wyzej niz kazdoczesna stopa Banku austrowęgierskiego. We formie kredytu wekslowego przyznano kupcom kredyt i na 60 dni, przyczem placic maja odsetki zwloki od dnia 11-go.

Zarazem podala Dyrekcyja do wiadomosci kupcom krakowskim, ze nalezne zaplaty moga byc uiszczane w Banku galicyjskim dla handlu i przemyslu w Krakowie.

Rada Kongregacyi kupieckiej na posiedzeniu 11 listopada 1911 postanowila utworzyc komitet obywatelski ze sfer handlowych i przemyslowych, ktoryby zajal sie sprawa wyborow do Izby handlowej i przemyslowej w Krakowie.

Po odbyciu kilku posiedzeń, na których omówiono wszechstronnie potrzebę gorliwego i solidarnego współdziałania kupców łącznie z rękodzielnikami przed każdorazowymi wyborami do Izby — przedstawili delegaci Kongregacyi kandydatury na członków Izby Jana Kantego Federowicza i Ludwika Halskiego. Obaj kandydaci zostali wybrani w dniu 14 grudnia 1911 członkami Izby z sekcji handlowej w kategorii I.

* * *

Oprócz tych spraw Rada Kongregacyi przeprowadzała dyskusyę o sprawie gremium kupieckiego, sprawie połączenia stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej z Kongregacją kupiecką; udzielała Magistratowi miasta Krakowa opinii o osobach żądających zezwolenia na urządzenie wysprzedaży towarów, wydała Izbie handlowej i przemysłowej bardzo wiele opinii na projekty ustaw, tudzież na zwyczaje kupieckie, jakich domagały się od Kongregacyi za pośrednictwem Izby c. k. Sądy cywilne w sprawach spornych.

* * *

Kongregacyę kupiecką stoł. król. miasta Krakowa reprezentowali: Na uroczystości poświęcenia nowego gmachu Ligi Pomocy Przemysłowej, oraz na VII. Zjeździe Ligi dnia 7 września 1911 — Podstarszy Dr Henryk Szarski, na uroczystości konsekracyi Ks. Adama Sapiehy na biskupa krakowskiego, odbytej w Rzymie dnia 17 grudnia 1911 — Podstarszy August Porębski.

Sprawozdanie z kursów niedzielnych dla praktykantów handlowych za rok szkolny 1910/11.

Nauka odbywała się w każdą niedzielę, z wyjątkiem dni świątecznych i przedświątecznych od godziny 4—6 popołudniu, a obejmowała religię i historię polską oraz wiadomości o największych poetach polskich. Uczniów podzielono na dwa oddziały: wyższy dla starszych praktykantów handlowych i niższy dla młodszych.

Wpisanych uczniów było 49, uczęszczało jednak ponadto wielu nie wpisanych, tak, że na wykłady pojawiło się ogółem 96 praktykantów handlowych. Frekwencja wynosiła przeciętnie 80% uczniów wpisanych.

Z nauki religii opowiedziano pierwotne dzieje chrześcijaństwa na podstawie Dziejów Apostolskich oraz zasady apologetyki.

Nie zaniedbano też i praktyk religijnych: spowiedź i komunія św. odbyła się na początku roku, w okresie wielkanocnym (połączone z rekolekcjami), oraz na końcu roku szkolnego.

Z historii polskiej wzięto czasy piastowskie, Jagiellońskie, oraz epokę królów elekcyjnych; rzecz całą doprowadzono do rozbiórów Polski włącznie. Oczywiście historię polską traktowano na szerokim podkładzie powszechno-dziejowym, nie pominięto zatem wypadków mających ogólne znaczenie w dziejach Europy, o ile one wiążą się z historią polską.

Biblioteka. Aby uczniów odwrócić od lichych pod względem artystycznym i literackim utworów, wypo-

życzano im z założonej w tym celu biblioteczki, obejmującej na razie około 200 tomów najcenniejszych autorów polskich, dziełka głównie dotyczące historii i literatury polskiej, obok tego także nauk przyrodniczych, geografii, literatury podróżniczej, żywoty Świętych, rozmyślania pobożne i t. d. Wymiana książek odbywała się co niedzielę. Młodzież rzuca się tak chętnie do czytania (zwłaszcza w miesiącach zimowych), że okazała się potrzeba zakupienia nowych książek. Zakupiono nieco nowych książek w ostatnich miesiącach; na zwiększenie biblioteczki ofiarował WP. Radca Jawornicki 100 koron.

Wycieczki: Obok rozwoju umysłowego ważny jest też rozwój fizyczny młodzieży. W tym też celu urządzono szereg wycieczek mniejszych i większych, jużto celem zwiedzania i poznania pamiątek Krakowa, jużto by młodzież zaczerpała po całotygodniowej pracy orzeźwiającego zamiejskiego powietrza. Wycieczkami przeplatano naukę. I tak było wycieczek: 1) na Wawel, gdzie zwiedzono katedrę, część zamku, groby królewskie, kryptę Mickiewicza i skarbiec, zwiedzano również Muzeum narodowe i techniczno-przemysłowe. W gmachu szkolnym przypatrywali się uczniowie obrazom świetlnym z kultury Abissynii, 2) do Swoszowic, 3) do Bolechowic i grót w Zelkowie koleją, 4) do Skawiny i Tyńca koleją, (w Skawinie kierownik szkoły zajął się wycieczką), 5) do Czerny.

WYCIĄG Z PROTOKÓŁU OBRAD
ogólnego Zgromadzenia Członków Kongregacyi kupieck.
stoł. król. m. Krakowa

odbytego w dniu 2-go kwietnia 1911 r.

Obecni: Przewodniczący Schwarzwald Henryk, Starszy Kongregacyi. Członków 31.

Porządek dzienny obejmował 9 punktów.

I. Przewodniczący otworzył posiedzenie wspomnieniem żałobnem, poświęconem ś. p. Leopoldowi Aksmanowi; podziękował wszystkim członkom komitetu jubileuszowego za gorliwą i wytrwałą pracę około urządzenia uroczystości, a członkom kongregacyi za hojne datki na koszt obchodu 500-letniego jubileuszu.

II., III., IV. Przyjęto do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Rady Kongregacyi kupieckiej za rok 1911 wraz z opisem uroczystości jubileuszowej, jak również sprawozdanie Komisji kontrolującej i udzielono Podskarbiemu absolutorium.

Według zamknięcia rachunków stan funduszu żelaznego wynosił dnia 31. grudnia 1910 r. K 57.840.—, funduszu rezerwowego K 752.68, funduszu jubileuszowego K 2.324.59, funduszu obrotowego K 632.34.

V. Również przyjęto do wiadomości sprawozdanie biura pracy.

VI. Uchwalono projekt budżetu na rok 1911, obejmujący w rozchodach kwotę K 4.882.08.

VII. Dokonano wyborów Starszego, Podstarszego, Podskarbiego i Rady Kongregacyi kupieckiej.

W szczególności wybrani zostali: Starszym Ludwik Halski, podstarszym Józef Rudnicki, podskarbis Aleksan-

der Adelman; radcami: Jan Mieczysław Dropiowski, Stanisław Karliński, Franciszek Martin, Dr Władysław Nieć, Hugo Ripper, Leon Schiller de Schildenfeld, Leon Schwarz, Zygmunt Ślimakowski, Stanisław Stachowicz i Bolesław Wierzejski.

VIII. Zatwierdzono uchwały Rady Kongregacyi, na podstawie których przyjęto nowych rzeczywistych członków.

IX. Ze spraw bieżących podniósł radca Leon Schiller, że obowiązkiem nowej Rady będzie dążyć do upaństwowienia Akademii handlowej, zaś obowiązkiem całej Kongregacyi solidarnie występować przy wyborach do ciał reprezentacyjnych, a przede wszystkim postarać się o przedstawiciela kupiectwa w parlamencie.

Członek Kongregacyi Cypryan Szczurkowski podniósł skargę, iż wielu kupców izraelickich sprzedaje towary w godzinach niedozwolonych. Przewodniczący prosił mowcę, aby za przybraniem drugiego członka Kongregacyi stwierdził taki wypadek lekceważenia przepisów i podał do wiadomości Rady, która doniesie o tem c. k. Dyrekcji policyi.

Na tem posiedzenie zakończono.

WYCIĄG Z PROTOKÓŁU OBRAD ogólnego Zgromadzenia Członków Kongregacyi kupieck.

odbytego w dniu 29-go października 1911 r.

Przewodniczący: Podstarszy Kongregacyi kupieckiej Dr Henryk Szarski. Członków 65.

Porządek dzienny obejmował 1 punkt: wybory starszego, podstarszego, podskarbiego, rady i 2 członków komisji kontrolującej.

Posiedzenie otworzył podstarszy Dr Szarski wspomnieniem żałobnem, poświęconem długoletniemu i zasłużonemu Starszemu Kongregacyi kupieckiej ś. p. Henrykowi Schwarzewi, jak również zmarłemu członkowi Kongregacyi ś. p. Wacławowi Ciechanowskiemu.

Następnie Przewodniczący podał do wiadomości ogólnego Zgromadzenia, że wybrani w d. 2. kwietnia 1911 r. członkowie Rady złożyli wspólnie w dniu 6. kwietnia 1911 r. powierzone mandaty, motywując rezygnację tem, że przeważna część członków Rady wybrana została 16 głosami na 31 głosujących, a więc większością jednego głosu, która mogła być przypadkową. Wskutek tego zaszła potrzeba przeprowadzenia nowych wyborów. Odbycie ponownych wyborów przewlokło się do dnia dzisiejszego, raz z powodu choroby Podstarszego, następnie feryi wakacyjnych, wreszcie z powodu choroby i śmierci Starszego Kongregacyi.

Przewodniczący zarządził głosowanie, a to dało następujący wynik. Na 63 głosujących wybrani zostali: Starszym Dr Henryk Szarski (63 gł.), Podstarszym August Porębski (43), Podskarbin Wiktor Suski (63 gł.); na 57 głosujących: Radcami: Aleksander Adelman (49 gł.), Dutkiewicz Marcei (49 gł.), Federowicz Jan Kanty (49 gł.), Gralewski Antoni (43 gł.), Jawornicki Józef (46 gł.), Kwiatkowski Jan (41 gł.), Dr Nieć Władysław (42 gł.), Rudnicki Józef (40 gł.), Skalski Zenon (39 gł.), Schiller Leon de Schildenfeld (21 gł.). — Członkami komisji kontrolującej: Martin Franciszek (36 gł.), Ryglicki Adolf (43 gł.).

Na tem posiedzenie zakończono.

SKŁAD KOMISYI:

Komisya wiecowa:

1. Dropiowski Jan Mieczysław
2. Dutkiewicz Marcei
3. Federowicz Jan Kanty
4. Halski Ludwik
5. Kwiatkowski Jan
6. Dr Nieć Władysław
7. Porębski August
8. Schiller Leon de Schildenfeld
9. Suski Wiktor
10. Dr Szarski Henryk

Komisya dla połączenia Stowarzyszenia kupców z Kongregacją kupiecką:

z łona Kongregacyi kupieckiej

1. Federowicz Jan Kanty
2. Jawornicki Józef
3. Kwiatkowski Jan
4. Dr Nieć Władysław
5. Porębski August
6. Schiller Leon de Schildenfeld.
7. Suski Wiktor
8. Dr Szarski Henryk

z łona Stowarzyszenia

- 9. Prezes Stow.: Adelmann Aleksander
- 10. Członkowie Wydziału: Jarosz Karol
- 11. Halski Ludwik

Komitet dla sprawy gremium kupieckiego :

- 1. Adelmann Aleksander
 - 2. Dutkiewicz Marcei
 - 3. Dr Nieć Władysław
 - 4. Porębski August
 - 5. Schiller Leon de Schildenfeld.
-

NEKROLOGIA

Z boleścią i żalem przychodzi nam kreślić kronikę żałobną tego męża, którego jubileusz chlubnych zasług w zeszlórocznem sprawozdaniu opisaliśmy.

Dn. 24. sierpnia 1911 r. t. j. we czwartek o godzinie 10 rano zmarł

STARSZY KONGREGACYI KUPIECKIEJ

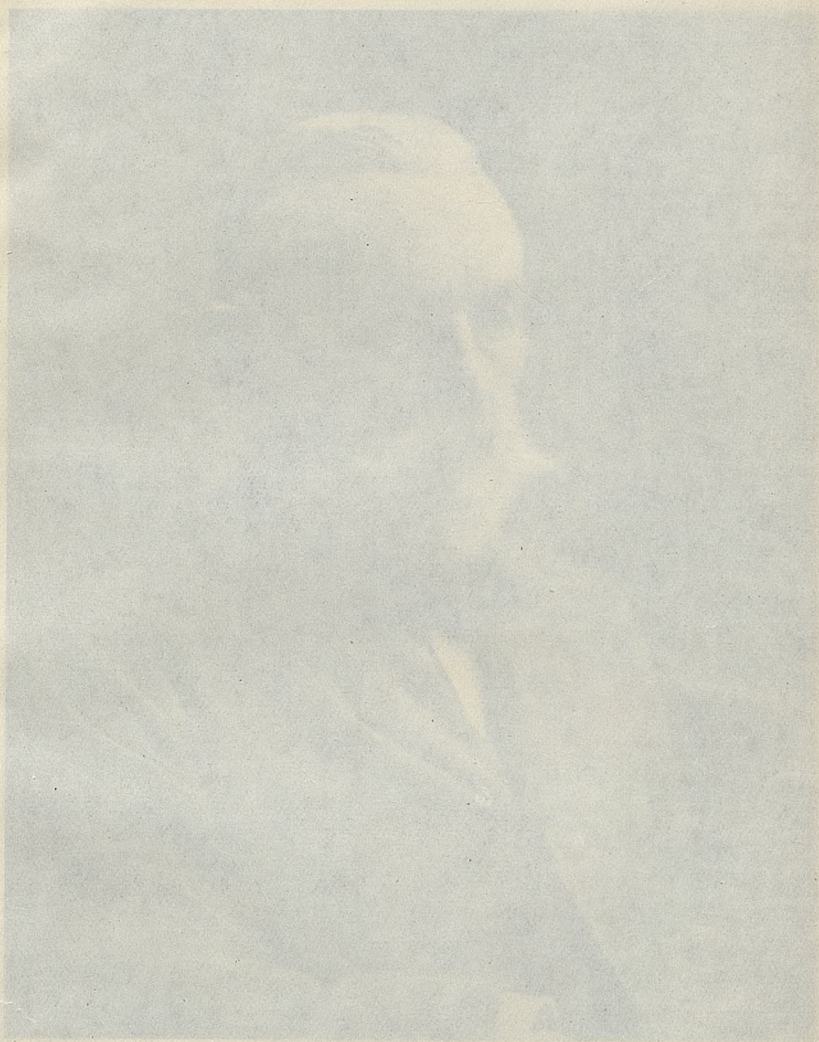
Ś. P. HENRYK SCHWARZ

kawaler orderu Cesarza Franciszka Józefa, radca cesarski, radca miejski, członek i b. wiceprezes Izby handlowej i przemysłowej, prezes Towarzystwa Dobroczynności, członek Wydziału Wielkiego i zastępca dyrektora Kasy Oszczędności miasta Krakowa, przewodniczący Komitetu parafialnego kościoła WW. Świętych etc.

Ś. p. Henryk Schwarz, urodzony w Krakowie w roku 1836, był synem ś. p. Alojzego, kupca i obywatela krakowskiego, od którego otrzymał handel bławatny. Handel ten powiększył i udoskonalił i oddał synowi Leonowi.

Jako zawodowy i światły kupiec zżył się z tradycjami krakowskiego kupiectwa, które w roku 1860 przyjęło go do swego zawodowego grona, a w roku 1880 po śmierci Jerzego Goebbla postawiło na czele prastarej Kongregacyi kupieckiej.

Od tego roku był ś. p. Henryk Schwarz Starszym Kongregacyi aż do śmierci.

DR HENRYK SZWARZ

WŁADZA ZEBARSKI

WŁADZA KONGREGACYI KURIECKIEJ

WŁADZA WŁADZ ZEBARSKI 24. STYCZNIA 1911

Ś. P. HENRYK SZWARZ

RADCA CESARSKI

STARSZY KONGREGACYI KUPIECKIEJ

URODZ. W R. 1836, ZMARŁ 24. SIERPNIA 1911.

Jak wielkie zasługi położył ś. p. Starszy koło Kongregacyi kupieckiej, wystarczy nadmienić, że kiedy organizacya ta w ubiegłym wieku po stracie wszelkich atrybucyi prawa publicznego byłaby zupełnie upadła, on był tym mężem wytrwałym i nieustraszonym, który Kongregacyę przez te długie lata upadku szczęśliwie przeprowadził.

Jego niezmordowana troskliwość i zapobiegliwość doprowadziła dzieje Kongregacyi do obchodu 500-letniego Jubileuszu, święconego 14. lipca 1910 r. i utrwaliła pamięć tej rzadkiej uroczystości przez ufundowanie wiecznego pomnika w postaci księgi pamiątkowej, p. t. „Dzieje handlu i kupiectwa krakowskiego“, wydanej kosztem Kongregacyi. Pracami przygotowawczemi do Jubileuszu kierował ś. p. Starszy wytrwale przez lat 10.

Za jego znamienite zasługi jako kupca, obywatela, Starszego i członka wielu Towarzystw, spotkało ś. p. Henryka Schwarza należyte uznanie i odznaczenie. I tak: za zasługi jako kupca odznaczył go zaszczytnie Monarcha. Podczas uroczystości 500-letniego Jubileuszu zasługi jego koło Kongregacyi podnieśli wszyscy reprezentanci stowarzyszeń i instytucyi handlowych; członkowie Kongregacyi kupieckiej święcąc w dniu 23. października 1910 jego 50-letni jubileusz jako członka, a 30-letni jubileusz jako Starszego i składając mu życzenia, przedstawili jego portret, by zdobił w przyszłości Izbę kupiecką, urządzić się mającą w gmachu Magistratu m. Krakowa i ofiarowali jubilatowi album z portretami członków Rady Kongregacyi w roku jubileuszowym.

Podniósłszy działalność zmarłego jako kupca i Starszego Kongregacyi kupieckiej, nadmienić musimy, że ś. p. Henryk Schwarz położył również wielkie zasługi w gminie m. Krakowa, gdzie przez długi szereg lat był radcą miejskim, w Towarzystwie muzycznym jako miłośnik i znawca muzyki, w Towarzystwie Dobroczynności, gdzie był dobrodziejem biednych starców i kalek, w miejskiej Kasie

Oszczędności i w Komitecie parafialnym WW. Świętych, gdzie niepospolicie zasłużył się koło przebudowy i odnowienia kościoła św. Piotra.

Zeszedł do grobu dobry ojciec, wyrozumiały przełożony, zasłużony kupiec, niestrudzony w pracy społecznej obywatel, mąż pełen uprzejmości, życzliwości i uczynności dla każdego.

Pogrzeb ś. p. Henryka Schwarza odbył się w sobotę dnia 26 sierpnia o godzinie 4-ej po południu.

Imieniem Kongregacyi kupieckiej pożegnał zwłoki podstarszy Dr Henryk Szarski następującem przemówieniem:

„Imieniem naszej prastarej instytucyi kupiectwa krakowskiego spełniam smutny obowiązek żegnania czciga otoczonego wiernego kolegi, a zasłużonego obywatela tego grodu. W latach podeszły, a w ostatnich czasach ciężką chorobą nękany, lecz duchem zdrowy, a do wszelkiej pracy publicznej skory, spełniał on niemal do ostatniej chwili gorliwie liczne swe społeczne obowiązki, a dziś kiedy schodzi do grobu, jako jeden z ostatnich, co urodzeni za dawnego miasta, w tradycyach ówczesnego kupiectwa się wychowali — zdaje się nam pozostałym, że księga owych owianych urokiem przeszłości kupców rzeczypospolitej na zawsze się zamknęła.

Syn znanego i zamożnego kupca do dalszego prowadzenia handlu przeznaczony i przysposobiony, a dzielnie i z powodzeniem w zawodzie swym pracujący, nie ograniczył czynnego usposobienia do murów swego sklepu, ale znalazł jeszcze dość czasu i ochoty, by społeczeństwu polskiemu swą działalnością publiczną dobrze się zasłużyć.

Z wdzięczną też pamięcią zapisane będzie jego imię, wszędzie tam, gdzie powołany zaufaniem obywateli pracował sumiennie i po obywatelsku, a więc w Izbie handlowej i w miejskiej Kasie oszczędności, tudzież we filiach

Banku austro-węgierskiego i krajowego, które korzystały z jego fachowej wiedzy, jak niemniej w instytucjach ogólnej użyteczności, jak Rada miejska, starodawne nasze Tow. Dobroczyńności i Komitet parafialny św. Piotra, gdzie wszędzie długie lata pracując i wybitne stanowisko zdobywając, swą ogromną pilnością i rzadką wytrwałością doprowadził wiele ważnych spraw do pożądanego skutku.

Ale przedewszystkiem kupców z Kongregacyi dotknął boleśnie ten zgon, pozbawiając nas przewodnika i starszego przyjaciela, który zaprawiony na dawnych zasadach kupieckich, przecie rozumiał zawsze nowoczesne prądy i chętnie swe zapatrywania do nich nagiął.

Pozwolił mu jeszcze Bóg dożyć uroczystych chwil 500-letniego jubileuszu Kongregacyi, a niedługo potem obchodu, jaki mu z powodu półwiekowej działalności, a 30-lecia jego przewodnictwa urządziliśmy. Podnieśliśmy wtedy publicznie jego zasługi i to, że tylko jego wyjątkowej wytrwałości w czasach najsmutniejszych naszego stowarzyszenia, zawdzięczamy tegoż istnienie.

Portret jego z ręki znanego artysty pochodzący, sprawiliśmy dla naszych następców, bo dla nas, którzyśmy z nim żyli i myśli nasze i troski z nim dzielili, postać jego do końca pozostanie niezapomniana, jak i dla pozostałych synów będzie wzorem i przykładem na przyszłe życie. A dla młodszego pokolenia kupców i pomocników życia zmarłego oby było zachętą do pracy i otuchą, że w każdym okresie i w każdym położeniu można i powinno się służyć swemu narodowi.

Żegnaj zacny przyjacielu! Niechaj Tobie, wiernemu synowi Kościoła, Pan Najwyższy da wieczne odpoczywanie!“

Z powodu śmierci ś. p. Starszego nadeszło pod adresem Rady Kongregacyi wiele depesz i listów kondolencyjnych, między innemi współzucie wyraziły: Stowarzyszenie kupców i młodzieży handlowej we Lwowie,

Rada Stowarzyszenia kupców polskich w Warszawie, Urząd Starszych zgromadzenia kupców m. Warszawy, Związek kupiecki na Rzeszę niemiecką w Poznaniu, Korporacja kupców chrześcijańskich w Poznaniu, Towarzystwo szkoły handlowej we Lwowie, Izba handlowa i przemysłowa we Lwowie.

Ś. P. WACŁAW CIECHANOWSKI

właściciel handlu win pod firmą „A. Ciechanowski“, urodzony w roku 1858, zmarł 16 lutego 1911.

W roku 1875, po ukończeniu kursów handlowych w dawnym krakowskim Instytucie technicznym, wstąpił ś. p. Ciechanowski do firmy ojca swego Adama, założonej przez Stanisława Ciechanowskiego w r. 1811. W r. 1890 objął firmę na własność, prowadząc ją pod osobistym kierownictwem niemal do ostatnich chwil życia.

Oddany gorliwie pracy zawodowej, którą serdecznie ukochał, odznaczył się zmarły łagodnością, szlachetnością i dobrocią serca i z powodu tych zalet jak najlepszą pamięć po sobie pozostawił.

Nabożeństwo żałobne za spokój duszy wszystkich zmarłych członków Kongregacji kupieckiej odprawione zostało dnia 4 listopada 1911 o godz. 7 rano w kościele kupieckim św. Barbary.

W Izbie kupieckiej na Ratuszu krakowskim.

Kraków, dnia 13. marca 1912.

Sekretarz
Kongregacji kupieckiej:

Władysław Kurzawa.

Starszy
Kongregacji kupieckiej:

Dr Henryk Szarski.

Członkowie Kongregacji kupieckiej

piastujący godności i urzędy obywatelskie, tudzież reprezentujący
stan kupiecki m. Krakowa w różnych instytucjach.

W Sejmie krajowym :

Poseł Jan Kanty Federowicz.

W Radzie miasta Krakowa :

I. Wiceprezydent miasta : Dr Henryk Szarski.

Radcy miejscy : Jan Godzicki, Jan Kanty Federowicz,
Józef Jawornicki, August Porębski, Wiktor Suski.

W Izbie handlowej i przemysłowej :

Wiceprezydent Izby : Jan Kanty Federowicz.

Członkowie Izby : Jan Kanty Federowicz, Ludwik
Halski, Józef Jawornicki, Dr Henryk Szarski.

W Trybunale handlowym :

Fachowi sędziowie obywatelscy (asesorzy) : Jan Kanty
Federowicz, Herman Fritsch, Juliusz Grosse junior, August
Porębski, Leon Schiller de Schildenfeld, Jan Józef Fischer,
Zdzisław Zdanowicz.

W Kuratorii Akademii handlowej :

Delegaci Kongregacji kupieckiej : Józef Jawornicki,
Dr Władysław Nieć, Dr Henryk Szarski.

W Towarzystwie Dobroczynności :

Wydziały : Fischer Władysław, Rudnicki Józef, Suski
Wiktor.

W Komitecie ochron dla małych dzieci :

Opiekunowie: Jan Kanty Federowicz, Władysław Fischer (kontrolor kasy).

Członek Komitetu: Józef Jawornicki.

W Kasie Oszczędności m. Krakowa :

Członkowie Wydziału Wielkiego: Władysław Bilewski, Jan Kanty Federowicz, Jan Godzicki, Ludwik Halski, Józef Jawornicki, Leon Schiller de Schildenfeld, Dr Henryk Szarski.

Członkowie Komitetu cenzuralnego: Jan Godzicki, Jan Kanty Federowicz.

W Powiatowej Kasie Oszczędności :

Członek Dyrekcyi: Fischer Władysław.

Członkowie Wydziału: Jawornicki Józef, Dr Henryk Szarski.

Członkowie Komitetu cenzorów: Józef Jawornicki, August Porębski, Leon Schiller de Schildenfeld.

W Filii Banku austro-węgierskiego :

Cenzorowie: Herman Fritsch, Józef Jawornicki, Aug. Porębski, Dr Henryk Szarski.

W Filii Banku krajowego :

Członkowie Komitetu nadzorczego: Jan Kanty Federowicz i Dr Henryk Szarski.

W Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń :

Zastępca Dyrektora: Józef Jawornicki.

W Spółce Fakturowej przy Filii Banku krajowego :

Prezes Rady Nadzorczej: Jan Kanty Federowicz.

Członek Rady nadzorczej: Jan Kwiatkowski, delegowany przez Kongregację kupiecką.

